

Metodické vysvětlivky

V tabulkách této publikace jsme použili data, jejichž zdroje jsou uvedeny níže. Uvádíme zde také metodické vysvětlivky k údajům z jednotlivých oblastí.

I. Metodické vysvětlivky – tabulka o základní občanské vybavenosti

První písemná zpráva	
Počet obyvatel (31. 12. 2024)	
Výměra v ha (31. 12. 2024)	
Pošty	
Lékárny	
Nemocnice	
Vlakové nádraží, zastávka vlaku	

Policie ČR - místní oddělení	
Městská policie - okreskové služebny	
Zdravotnická záchranná služba - výjezd. základna	
Hasičský záchranný sbor - stanice	
Sbor dobrovolných hasičů	
Hřbitov	

První písemná zpráva – základním zdrojem byla publikace od Antonína Profouse Místní jména v Čechách I. – V., která byla vydána v roce 1951. Doplněným zdrojem se stala publikace Velká turistická encyklopedie – Hlavní město Praha od autorů Petra Davida a Vladimíra Soukupa z roku 2011. Dalším zdrojem byla kniha Kronika královské Prahy a obcí sousedních. Připojené obce a zaniklé osady. Díl IV. od Františka Holce z roku 1996. V případech, kdy se zdroje rozcházejí, vybrali jsme rok uvedený v publikaci z roku 2011. Některé městské části jsou tvořeny více katastrálními územími – územími původních obcí. V těchto případech jsme uváděli nejstarší rok první písemné zmínky.

Počet obyvatel (31. 12. 2024) – zdrojem dat je ČSÚ. Podrobnější vysvětlení níže.

Výměra v ha (31. 12. 2024) – zdrojem dat je Registr sčítacích obvodů a budov ČSÚ (vlastní výpočet v GIS z podkladů RSO).

Pošty – zdrojem dat je Česká pošta, podle stavu k 6. 6. 2025 (započteny jsou kromě poboček „Pošta“ také pobočky „Pošta Partner“)

Lékárny – zdrojem dat je Česká lékárnická komora, podle stavu k 6. 6. 2025. Údaje jsou včetně nemocničních lékáren a odloučených oddělení výdeje léčiv (OOVL).

Nemocnice – zdrojem dat je Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR. Data jsou za rok 2022. Jde o počet zařízení.

Vlakové nádraží, zastávka vlaku – zdrojem dat jsou České dráhy a. s., podle stavu k 22. 5. 2025

Policie ČR – místní oddělení – zdrojem dat je Policie ČR. Data jsou čerpána z webové stránky: <https://policie.gov.cz/clanek/obvodni-reditelstvi-policie-kontakty-a-charakteristika.aspx>. Podle stavu v květnu 2025.

Městská policie – okreskové služebny – zdrojem dat je Městská policie hl. m. Prahy. Data jsou čerpána z webové stránky <https://www.mppraha.cz/> v části Útvary MP. Podle stavu v květnu 2025. Zahrnuje i ředitelství a detašovaná pracoviště.

Zdravotnická záchranná služba – výjezdová základna – zdrojem dat je Zdravotnická záchranná služba hl. m. Prahy. Data jsou čerpána z webové stránky <https://www.zzshmp.cz/vyjezdove-zakladny/>. Podle stavu v květnu až červenci 2025.

Hasičský záchranný sbor – stanice – zdrojem dat je Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Data jsou čerpána z webové stránky: <https://hzscr.gov.cz/organizacni-slozky-hzs-hlavniho-mesta-prahy-menu-organizacni-slozky.aspx>. Podle stavu v květnu až červenci 2025.

Sbor dobrovolných hasičů – zdrojem dat je Magistrát hl. m. Prahy. Data jsou čerpána z webové stránky: <https://bezpecnost.praha.eu/clanky/jednotky-sboru-dobrovolnych-hasicu>. Podle stavu v květnu až červenci 2025.

Hřbitov – zdrojem dat jsou Hřbitovy a pohřební služby hl. m. Prahy. Podle stavu k 8. 4. 2025. Dalším zdrojem byla kniha Klíč k pražským hřbitovům od Jiřího Raka a Petra Kovaříka z roku 2001 a vlastní šetření. Zahrnutý byly hřbitovy, kde se aktivně pohřbívá. Olšanské hřbitovy mají dvě části, jsou započítány jako 2 hřbitovy.

II. Metodické vysvětlivky – Obyvatelstvo

Údaje o počtu a složení obyvatel jsou získávány ze sčítání lidu, na něž navazují každoroční statistické bilance dat o demografických událostech. Veškeré údaje se týkají občanů Česka a cizinců s trvalým pobytem v Česku, občanů třetích zemí s přechodným pobytem na území Česka na základě dlouhodobého víza (nad 90 dnů) nebo povolení k dlouhodobému pobytu, občanů zemí EU, Norska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska a jejich rodinných příslušníků s hlášeným přechodným pobytem na území Česka a cizinců s udělenou mezinárodní ochranou v Česku. Od roku 2022 jsou do obyvatelstva zahrnuti rovněž osoby s udělenou dočasnou ochranou v Česku s obvyklým pobytem v Česku.

Střední stav obyvatel vyjadřuje počet obyvatel daného území o půlnoci z 30. 6. na 1. 7. sledovaného roku, který vychází z bilance počtu obyvatel daného území od počátku roku do konce června.

Sňatky jsou započítány do příslušného území podle místa pobytu ženicha. **Rozvody** jsou územně tříděny podle posledního společného bydliště manželů. **Přirozený přírůstek/úbytek** obyvatel je rozdíl mezi počtem živě narozených dětí a počtem zemřelých osob. **Přírůstek stěhováním (saldo migrace)** obyvatel je rozdíl mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých ve stejném období do/z dané územní jednotky. **Celkový přírůstek/úbytek** obyvatel je součtem přirozeného přírůstku/úbytku a přírůstku/úbytku stěhováním. **Stěhování** je změna trvalého bydliště, v případě cizinců i změna přechodného pobytu (viz výše), přes hranice uvedeného území. **Narození** jsou započítáváni do konkrétní městské části podle místa pobytu matky v době porodu.

Výsledky Sčítání lidu, domů a bytů (SLDB) zahrnují všechny obyvatele obvykle bydlící na území České republiky. **Místo obvyklého pobytu** je definováno jako místo, kde osoba převážně pobývá, tráví dobu svého každodenního odpočinku bez ohledu na dočasnou nepřítomnost z důvodu rekreace, návštěv, pracovních cest, pobytu ve zdravotnickém zařízení apod., a kde je členem konkrétní domácnosti.

Nejvyšší dosažené vzdělání vyplňovaly pouze osoby ve věku 15 let a více podle nejvyšší ukončené školy. Údaje uvedené na sčítacím formuláři byly doplněny o informace o vzdělání z administrativních zdrojů. Osoby, které získaly vzdělání v soukromé nebo zahraniční vzdělávací instituci bez akreditace MŠMT, uváděly odpovídající stupeň vzdělání ve vzdělávacím systému Česka. Jako samostatný stupeň vzdělání se rozlišuje nástavbové studium (zahrnující kromě nástavbového a pomaturitního studia rovněž absolventy dvou nebo více středních škol ukončených závěrečnou zkouškou nebo maturitou) a vyšší odborné vzdělání (absolventi vyšších odborných aj. škol ukončených absolutoriem).

III. Metodické vysvětlivky – Obyvatelstvo a domy podle SLDB – retrospektivní pohled

Údaje v tabulce jsou převzaty z Historického lexikonu obcí České republiky – 1869-2011, údaje ze Sčítání 2021 pocházejí z Veřejné databáze ČSÚ. Údaje jsou přepočteny na území platné k datu Sčítání 2021. Podrobnější metodické poznámky ohledně srovnatelnosti jednotlivých dat v čase jsou uvedeny pod konkrétní tabulkou.

IV. Metodické vysvětlivky – Domácnosti (SLDB)

Domácnosti jsou tvořeny osobami se společným místem obvyklého pobytu žijícími v jednom bytě nebo jiném obydlí.

Hospodařící domácnost tvoří osoby, které společně hospodaří, tj. společně hradí výdaje domácnosti, jako je strava, náklady na bydlení aj. Společné hospodaření se vztahuje i na děti, které do příslušné domácnosti patří, i když samy na výdaje domácnosti nepřispívají. Hospodařící domácnost může být typu:

- **Domácnost rodinná tvořená 1 úplnou rodinou** – zahrnuje manželský pár, neformální soužití druhá a družky – tzv. faktické manželství, registrované partnerství, příp. neformální soužití osob stejného pohlaví – tzv. faktické partnerství, a to ve všech případech s dětmi nebo bez dětí
- **Domácnost rodinná tvořená 1 neúplnou rodinou** – jeden z rodičů s alespoň jedním dítětem
- **Domácnost rodinná tvořená 2 a více rodinami**
- **Domácnost nerodinná vícečlenná** – dvě nebo více osob příbuzných i nepříbuzných, společně hospodařících, které netvoří rodinnou domácnost; mezi nerodinné vícečlenné domácnosti patří také domácnost prarodiče s vnoučaty (kromě prarodičů tvořících pár – úplnou rodinu)
- **Domácnost jednotlivce**

Hospodařící domácnosti byly zpracovány za osoby bydlící v bytech, mimo byty a také za rodiny, příp. vícečlenné nerodinné domácnosti, bydlící v zařízeních. Jednotlivé osoby žijící v zařízení a osoby bez domova nejsou do počtu hospodařících domácností zahrnuty. Součástí rodinných domácností tvořených 1 rodinou mohou být i další jednotlivé osoby, pokud s rodinou společně hospodaří.

V. Metodické vysvětlivky – ukazatele nezaměstnanosti

Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce jsou fyzické osoby, které osobně požádají o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku úřadu práce, v jejímž obvodu mají bydliště, a při splnění zákonem stanovených podmínek jsou krajskou pobočkou úřadu práce zařazeny do evidence uchazečů o zaměstnání.

Dosažitelní uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce jsou evidovaní uchazeči (vč. občanů EU a EHP), kteří mohou bezprostředně nastoupit do zaměstnání při nabídce vhodného pracovního místa a nemají žádnou objektivní překážku pro přijetí do zaměstnání.

Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v evidenci úřadu práce ve věku 15-64 let ze všech obyvatel ve stejném věku.

Od 1. 1. 2012 platí novela zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, která v § 35 ruší dosavadní povinnost zaměstnavatelů nahlášovat **volná pracovní místa**. Zaměstnavatel **může** oznámit krajské pobočce Úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku (§ 37). Pracovními místy v evidenci úřadu práce se rozumí nově vytvořená nebo uvolněná pracovní místa, na která zaměstnavatel zamýšlí získat zaměstnance nebo je hodlá obsadit dočasně přidělenými zaměstnanci **agentury práce** (§ 35).

Údaje o evidovaných uchazečích o zaměstnání a o volných pracovních místech pochází z dat Ministerstva práce a sociálních věcí.

VI. Metodické vysvětlivky – Ekonomické subjekty

Údaje o ekonomických subjektech jsou sestaveny z dat vedených v **Registru ekonomických subjektů** (RES), který vytváří a spravuje ČSÚ. V RES jsou evidovány **právnícké osoby** včetně organizačních složek státu a **fyzické osoby**, které mají postavení podnikatele.

Fyzické osoby zahrnují soukromé podnikatele podnikající dle živnostenského zákona, zemědělské podnikatele – fyzické osoby, fyzické osoby provozující jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů a od roku 2014 zahraniční fyzické osoby a odštěpné závody zahraničních fyzických osob.

Do území jsou ekonomické subjekty zařazeny **dle svého sídla**, nikoliv podle místa vykonávané činnosti. Členění RES podle **převažující činnosti** celého subjektu odpovídá sekcím **Klasifikace ekonomických činností** (CZ-NACE).

Za subjekt se zjištěnou aktivitou (aktivní subjekt) je považován ten, který je plátcem daně z příjmů, daně z přidané hodnoty nebo platí pojistné na sociální zabezpečení za zaměstnance či jako osoba samostatně výdělečně činná.

V tabulce **Největší zaměstnavatelé se sídlem na území městské části (top 5)** jsou údaje za aktivní subjekty, tedy za subjekty se zjištěnou ekonomickou aktivitou podle stavu RES k 31. 12. 2024. Aktivní subjekty jsou v tabulce řazeny podle kategorie počtu zaměstnanců (kategorie viz <https://apl2.czso.cz/iSMS/home.jsp>).

Pokud bylo v dané městské části více podniků ve stejné kategorii počtu zaměstnanců, jsou v tabulce podniky řazeny podle abecedy.

VII. Metodické vysvětlivky – Domy podle SLDB 2021

Do **počtu domů** jsou zahrnuty všechny domy určené k bydlení, tj. objekty s byty (bytem) a objekty obsahující jiné prostory určené k bydlení nebo dlouhodobějšímu ubytování, jako jsou ubytovací zařízení. Do počtu domů tak patří kromě rodinných a bytových domů i provozní budovy s bytem (např. škola s bytem) a různá zařízení určená k bydlení – např. domovy mládeže, internáty, dětské domovy, ústavy sociální péče, domovy důchodců, penziony pro důchodce, kláštery a konventy, azylová zařízení pro cizince, ubytovny apod.

Obydlený dům je dům určený k bydlení, ve kterém má alespoň jedna osoba obvyklý pobyt.

Podle **druhu domu** se rozlišují:

- rodinný dům – má maximálně tři samostatné byty a převažujícím účelem využití domu je bydlení. Rodinný dům může být samostatný, dvojdomek (společná část obvodové zdi s rodinným domem na sousedící parcele) nebo řadový (alespoň tři rodinné domy k sobě přiléhají částí obvodové zdi). Nepatří sem jedno- až tříbytové budovy se zařízením určeným k bydlení či s převažujícím využitím k jinému účelu.
- bytový dům – má čtyři a více bytů, přístupných zpravidla ze společné chodby nebo schodiště, a převažujícím účelem využití domu je bydlení, počet podlaží není určující. Nepatří sem čtyř- a vícebytové budovy se zařízením určeným k bydlení či s převažujícím využitím k jinému účelu.
- ostatní budovy – zahrnují všechny další druhy budov kromě rodinných a bytových domů.

Obdobím výstavby nebo rekonstrukce se rozumí období, kdy byl dům dostavěn a předán do užívání (kolaudace), případně proběhla jeho významná rekonstrukce spojená s modernizací bytů, přístavbou/nástavbou nových podlaží či bytů, která vyžadovala kolaudační souhlas.

VIII. Metodické vysvětlivky – Byty podle SLDB 2021

V rámci sčítání byl za všechny osoby, resp. domácnosti zjišťován jejich **způsob bydlení / typ obydlí**. Kromě bytu se rozlišuje i bydlení v ubytovacím zařízení, různé způsoby bydlení mimo bytový fond v jiných objektech a prostorách (rekreační objekt, nouzové obydlí, mobilní obydlí apod.) a osoby bez domova (bez obydlí).

Další charakteristiky bydlení byly zjišťovány pouze za obydlené byty.

Byt je uzavřený soubor místností, popřípadě jedna místnost, které splňují požadavky na bydlení a jsou k bydlení určeny.

Obydlený byt je byt, ve kterém má alespoň jedna osoba obvyklý pobyt.

Právní důvod užívání bytu charakterizuje status užívání z hlediska uživatele bytu, tedy domácnosti, která v bytě bydlí.

- Byt ve vlastním domě je byt, jehož uživatel je současně vlastníkem nebo spoluvlastníkem domu.
- Byt v osobním vlastnictví je byt, jehož uživatel je samostatně veden v katastru nemovitostí jako vlastník jednotky.
- Jiné bezplatné užívání bytu je bezplatné užívání většinou na základě rodinných vazeb nebo dohody uživatele bytu a vlastníka bytu či domu. Uživatel bytu nemá uzavřenou nájemní smlouvu, ale náklady na bydlení a provoz domácnosti (elektřina, plyn, voda, odvoz odpadu) si může hradit.
- Byt nájemní/pronajatý je užíván na základě nájemní smlouvy; zahrnuje i případy osob bydlících v podnájmu v pronajatém bytě.
- Byt družstevní je byt ve vlastnictví družstva, přičemž uživatel bytu je současně členem družstva.
- Jiný důvod užívání bytu zahrnuje všechny ostatní případy než výše uvedené právní důvody užívání bytu (např. dříve samostatně rozlišované byty služební, domovnické aj.)

Celková plocha bytu je plocha měřená uvnitř obvodových stěn bytu, uváděná v m² a zaokrouhlená na celé číslo. Zahrnuje plochu všech obytných místností i dalších částí bytu (příslušenství, předsíní apod.). Nezahrnuje plochu dalších prostor příslušejících k bytu, jako jsou neobyvatelné sklepy nebo půdy, terasy, balkóny, lodžie (ani zasklené).

IX. Metodické vysvětlivky – Bytová výstavba

Bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení a mohou tomuto účelu sloužit jako samostatné bytové jednotky.

Byty dokončené jsou byty v nových budovách, kterým bylo přiděleno číslo popisné/evidenční nebo nově dokončené byty ve stávajících budovách.

Nová výstavba představuje zcela novou konstrukci, nové stavební dílo bez ohledu na to, zda už bylo dříve zastavěné a bez zřetele na stavebně technické provedení, účel a dobu trvání.

Změnami dokončených staveb jsou:

- o nástavby, jimiž se stavby zvyšují;
- o přístavby, jimiž se stavby půdorysně rozšiřují a které jsou vzájemně provozně propojeny s dosavadní stavbou;
- o stavební úpravy, při nichž se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby (vestavby).

X. Metodické vysvětlivky – Cestovní ruch

Hromadná ubytovací zařízení jsou zařízení s minimálně pěti samostatnými ubytovacími jednotkami (pokoji či apartmány) a zároveň deseti lůžky sloužící pro účely cestovního ruchu, tj. poskytující přechodné ubytování hostům (včetně dětí) za účelem dovolené, zájezdu, lázeňské péče, služební cesty, školení, kursu, kongresu, symposia, pobytu dětí ve škole v přírodě, v letních a zimních táborech apod.

Uváděné údaje o návštěvnosti jsou souhrnem dat ze zpracovaných dotazníků s dopočetnou non-response.

Host v ubytovacím zařízení je každá osoba (včetně dětí a kromě personálu a majitelů ubytovacího zařízení), která použila služeb ubytovacího zařízení k přechodnému ubytování. Mezi hosty se nezapočítávají osoby, které používají služeb ubytovacího zařízení pro přechodné ubytování za čelem zaměstnání či řádného studia. Doba pro přechodné ubytování, kdy lze hosta považovat za účastníka cestovního ruchu, nesmí být delší než 1 rok.

Za **rezidenta** se považuje osoba, která má trvalý (stálý) pobyt v Česku. Může to tedy být občan České republiky i cizí státní příslušník trvale žijící na území České republiky. **Nerezidentem** je pak osoba, která trvale žije v jiné zemi (včetně občanů České republiky trvale žijících v cizině).

XI. Metodické vysvětlivky – tabulka Občanská vybavenost

Typ zařízení	Zdroj dat
Samostatné ordinace praktického lékaře pro dospělé	Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, údaje za rok 2022. Údaje zahrnují i detašovaná pracoviště.
Samostatné ordinace praktického lékaře	
Mateřské školy	MŠMT, Rejstřík škol a školských zařízení. Data jsou čerpána z webové stránky: https://isv.gov.cz/rssz/prehled . Stav k 3.9.2025. Školy jsou tříděny podle místa výkonu činnosti.
Základní školy	
Gymnázia	
Střední školy, střední odborné školy a střední odborná učiliště, lycea a rodinné školy	
Vyšší odborné školy	
Konzervatoře	MŠMT. Data jsou čerpána z webové stránky https://msmt.gov.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/prehled-vysokych-skol-v-cr-3 . Stav k 22.5.2025. V tabulkách uvádíme počet fakult vysokých škol.
Vysoké školy	

Typ zařízení	Zdroj dat
Divadla	Ministerstvo kultury, Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy, https://prahadivadla.cz/ , vlastní šetření.
Muzea a stálé expozice	Podle stavu k 30. 4. 2025
Kina	Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy, Asociace provozovatelů kin, https://www.programprazskychkin.cz , vlastní šetření. Podle stavu k 30. 4. 2025
Městská knihovna - pobočky	Městská knihovna v Praze, stav k 31. 3. 2025. Všechny pobočky kromě bibliobusů.
Místní knihovna	Městská knihovna v Praze. Data jsou čerpána z webové stránky: https://regionpraha.mlp.cz/knihovny/ . Pobočky místních knihoven podle stavu v květnu až červenci 2025.
Kostely / Sakrální stavby / Modlitebny	Arcibiskupství pražské, Českobratrská církev evangelická, Ministerstvo kultury, Rejstříky registrovaných církví a náboženských společností, svazů církví a náboženských společností a evidovaných právnických osob. Podle stavu k 10. 4. 2025. Jedná se o kostely, kaple (vč. nemocničních), katedrály, muslimské, buddhistické a sakrální stavby dalších registrovaných náboženství.
Parkoviště P+R	TSK-Praha a.s. Podle stavu k 31. 3. 2025
Parkoviště K+R	
Stálé bezpečnostní úkryty	Magistrát hl. m. Prahy, stav k 20. 3. 2025
Sběrné dvory	Pražské služby a.s., Magistrát hl. m. Prahy, stav k 23. 5. 2025. Včetně dvora pro sběr rostlinného odpadu v Klánovicích.
Azylové domy	Ministerstvo práce a sociálních věcí. Údaje za rok 2023. Metodické vysvětlivky k vybraným sociálním službám viz níže.
Denní stacionáře	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	
Domovy pro seniory	
Domovy se zvláštním režimem	
Zařízení pro krizovou pomoc	
Nízkoprahová denní centra	
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	
Sociální poradny	
Sociálně terapeutické dílny	
Centra sociálně rehabilitačních služeb	

Vysvětlení významu vybraných sociálních služeb:

Domovy pro seniory – poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Domovy se zvláštním režimem – poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách, a osobám se stařeckou, Alzheimerovou či jinou demencí, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné osoby. Režim v těchto zařízeních při poskytování sociálních služeb je přizpůsoben specifickým potřebám těchto osob.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením – poskytují pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby.

Azylové domy – poskytují pobytové služby na přechodnou dobu osobám v nepříznivé sociální situaci spojené se ztrátou bydlení.

Centra sociálně rehabilitačních služeb – poskytují pobytovou formu služeb sociální rehabilitace, což je soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti a soběstačnosti osob, a to rozvojem jejich specifických schopností a dovedností, posilováním návyků a nácvikem výkonu běžných, pro samostatný život nezbytných činností alternativním způsobem využívajícím zachovaných schopností, potenciálů a kompetencí.